

Sygn. akt I CZ 60/15

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa B. sp. z o.o. w W.
przeciwko R. B.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 26 czerwca 2015 r.,
zażalenia pozwanego
na wyrok Sądu Okręgowego w W.
z dnia 12 listopada 2014 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

A. Spółka Akcyjna, a po zmianach kapitałowych „B.” sp. z o.o., wniosła o zasądzenie od pozwanego kwoty 25 000 zł tytułem wynagrodzenia za wybudowanie garażu na jego posesji. Podała, że do zawarcia umowy doszło przez fakty dokonane, potwierdzone przez pozwanego także protokołem odbioru.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa, podniósł szereg zarzutów dotyczących nieuzgodnienia ceny, niewłaściwego wykonania robót, wykonania fundamentów przez inny podmiot, zgodził się na rozliczenie kosztów według robocizny i materiałów.

Sąd Rejonowy w W. wyrokiem z dnia 29 listopada 2013 r. oddalił powództwo. Ustalono zostało, że A. Spółka Akcyjna wybudowała dla pozwanego segment mieszkalny. Następnie J. L. w imieniu A. sp. z o.o. prowadził z pozwanym rozmowy dotyczące wybudowania przy tym segmencie garażu. Nie doszło do ustalenia ceny, ale garaż został wybudowany przez tę Spółkę. Fundamenty wznosił K. K. w okresie października i listopada 2007 r. W dniu 7 września 2010 r. sporządzony został protokół odbioru garażu, który podpisał pozwany i J. L. jako wykonawca. Wezwanie do zapłaty ceny za wybudowanie garażu w wysokości 25 000 zł skierował do pozwanego w dniu 18 maja 2011 r. R. W., działający w imieniu A. S.A. W odpowiedzi na nie pozwany zażądał, pismem z dnia 30 maja 2011 r. wydania mu dokumentacji związanej z przeprowadzoną budową segmentu i garażu. Okazało się jednak, że nie posiada jej ani A. S.A. ani Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w W. Pozwany korzysta z garażu. Sąd Rejonowy stwierdził, że powódka nie wykazała, że ma legitymację czynną, a powództwo nie zostało udowodnione. W sprawie występują trzy podmioty A. S.A., A. sp. z o.o. i B. S.A., ale kwestia kto wybudował garaż, a więc kto był stroną umowy, której przedmiotem było wybudowanie garażu i jaka była jej treść, pozostała sporna. W ocenie Sądu budowę zrealizowała A. sp. z o.o., ale nie wykazała, że jest następcą prawnym A. S.A.

Po rozpoznaniu apelacji powódki Sąd Okręgowy zaskarżonym wyrokiem uchylił wyrok Sądu Rejonowego i przekazał sprawę temu Sądowi do

ponownego rozpoznania. Stwierdził, że dokonane ustalenia nie mogły prowadzić do wniosku, że A. S.A. nie jest następcą prawnym A. sp. z o.o., skoro z odpisu z KRS wynika, że doszło do połączenia spółek A. sp. z o.o. z A.S.A. i B. S.A. Powódka jest bezpośrednim następcą A. sp. z o.o. Nie było zatem podstaw do oddalenia powództwa z przyczyny braku legitymacji czynnej powódki. Właściwej oceny wymaga także materialnoprawna podstawa powództwa, treść i charakter umowy łączącej strony oraz rozstrzygnięcie o zgłoszonym roszczeniu. Z uwagi na to wyrok podlegał uchyleniu na podstawie art. 386 § 4 k.p.c.

Pozwany w zażaleniu powołał się na naruszenie art. 368 § 4 k.p.c. przez wydanie orzeczenia kasatoryjnego zamiast oddalenia apelacji oraz art. 378 § 1 w związku z art. 382, art. 391 § 1 i art. 328 § 2 k.p.c., przez przyjęcie, że apelacja dawała podstawy do jej uwzględnienia. Podniósł także naruszenie prawa materialnego przez niezastosowanie art. 646 k.c. i pominięcie podniesionego zarzutu przedawnienia roszczenia. Zaznaczył, że należało zbadać, czy powódkę reprezentował właściwie umocowany pełnomocnik, celem wyjaśnienia, czy nie doszło do nieważności postępowania przewidzianej w art. 379 pkt 2 lub pkt 5 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W postępowaniu wywołanym wniesieniem zażalenia, przewidzianego w art. 394¹ § 1¹ k.p.c., Sąd Najwyższy bada jedynie, czy sąd drugiej instancji prawidłowo przyjął, że zachodzi jedna z przyczyn uzasadniająca uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, objętych art. 386 § 2 i 4 k.p.c. Zażalenie nie zmierza do oceny zasadności żądania pozwu, ani także apelacji i nie polega na merytorycznym badaniu stanowiska prawnego sądu drugiej instancji. Prawidłowość stanowiska prawnego sądu drugiej instancji pozostaje poza zakresem kontroli zażaleniowej. Dokonywana kontrola ma charakter formalny.

Jeżeli przyczyną uchylenia wyroku było nierozpoznanie przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy, to kontrola Sądu Najwyższego ogranicza się do oceny prawidłowości zastosowania art. 386 § 4 k.p.c., a więc trafności zakwalifikowania przez sąd drugiej instancji stanu sprawy jako

występowania w niej tej podstawy, nie obejmuje natomiast ewentualnych wad postępowania wyjaśniającego. Wszelkie nieprawidłowości dotyczące naruszeń prawa materialnego, czy też procesowego, poza wskazanymi w art. 386 § 2 k.p.c. i w art. 386 § 4 in fine k.p.c., powinny być, w systemie apelacji pełnej, załatwione bezpośrednio w postępowaniu apelacyjnym (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55).

W nauce prawa i w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęte zostało, że do nierozpoznania istoty sprawy, o którym mowa w art. 386 § 4 k.p.c., dochodzi wtedy, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, ponieważ sąd ten zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, iż istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unieczyniająca roszczenie (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 stycznia 1936 r., C 1839/36, Zb. Orz. 1936, poz. 315; z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, OSP 2003, nr 3 poz. 36; z dnia 21 października 2005 r., III CK 161/05; z dnia 12 listopada 2007 r., I PK 140/07, OSNP 2009, nr 1-2, poz. 2; z dnia 26 stycznia 2011 r., IV CSK 299/10, niepubl.; z dnia 12 stycznia 2012 r., II CSK 274/11, niepubl.) Do takiej sytuacji dochodzi między innymi, gdy sąd odmówił dalszego prowadzenia sprawy, przyjmując brak legitymacji procesowej stron, skuteczność twierdzenia lub zarzutu wygaśnięcia bądź umorzenia zobowiązania, upływ terminów zawitych, terminu przedawnienia, przedwczesność powództwa, czy też nie rozpoznał żądań w aspekcie wszystkich twierdzeń powoda lub zarzutów pozwanego, bezpodstawnie przyjmując, że nie zostały one zgłoszone lub zostały zgłoszone, ale są objęte prekluzją procesową (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2012 r., IV CZ 156/12; z dnia 15 lutego 2013 r., I CZ 186/12, z dnia 12 września 2013 r., IV CZ 52/13, z dnia 7 listopada 2013 r., V CZ 52/13, z dnia 6 grudnia 2013 r., I CZ 90/13, z dnia 30 stycznia 2014 r., III CZ 69/13, z dnia 13 marca 2014 r., I CSK 274/13, z dnia 27 czerwca 2014 r., V CZ 41/14; z dnia 21 stycznia 2015 r., II CZ 85/14, niepubl.).

W rozpoznawanej sprawie zaistniała przyczyna nierozpoznania jej istoty polegająca na oddaleniu powództwa z powodu braku legitymacji czynnej powódki,

a zatem zastosowanie przez Sąd Okręgowy art. 386 § 4 k.p.c. było prawidłowe. Uchwała w przedmiocie połączenia spółek podjęta została w dniu 28 grudnia 2012 r., co zostało już objęte wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 4 marca 2013 r., czego jednak Sąd pierwszej instancji nie uwzględnił. Stwierdzenie zaś przez sąd braku legitymacji czynnej, czyniło bezprzedmiotowym wypowiedanie się w kwestii udowodnienia powództwa.

Podniesione przez pozwanego wątpliwości dotyczące kwestii ważności postępowania apelacyjnego, z uwagi na umocowanie adwokata P. S. przez A. S.A., nie mogły prowadzić do przyjęcia, że doszło do nieważności postępowania. Chociaż z odpisu KRS dotyczącego B. sp. z o.o., według stanu na dzień 17 kwietnia 2013 r. wynika, że doszło do połączenia spółek, także A. S.A. z powódką, to jednak nie zostały poddane analizie przez Sądy obu instancji skutki tej czynności prawnej, w kontekście art. 494 k.s.h. określającego zasadę uniwersalnego następstwa prawnego spółki przejmującej, w odniesieniu do wszelkich praw i obowiązków, spółki połączonej, w tym także procesowych. Nie ma podstaw do uznania, że powódka jako spółka przejmująca dokonała wypowiedzenia pełnomocnictwa pełnomocnikowi ustanowionemu przez A. S.A.

Nie zostało objęte zakresem kognicji Sądu Najwyższego rozpoznawanie zarzutów naruszenia prawa materialnego.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy oddalił zażalenie na podstawie art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.